

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на докторант Велислава Донкина на тема:

„Социалнопсихични аспекти на отношенията лекар-родилка
в клиника за недоносени бебета”

за присъждане на образователно-научна степен „Доктор” по Психология,
научна специалност „Социална психология”, шифър 05.06.10

Изготвил становището: проф. д-р Станислава Стоянова, ЮЗУ „Неофит Рилски”

Дисертационният труд на Велислава Донкина е посветен на актуална тема, която е необходимо да бъде проучена, за да може да се предприемат допълнителни мерки за подобряване на взаимоотношенията между лекарите и родилките.

Обемът на дисертацията е 172 страници. Структурата ѝ включва резюме, увод, четири глави, литература и 4 приложения. Литературата съдържа 181 литературни източника, от които 50 на кирилица и 131 на латиница. В приложения са представени използваните методики, както и предложена програма за обучение на акушер-гинеколози и неонатолози за комуникация с пациента.

Първата глава разглежда отношенията между лекари и майки-родилки от гледна точка на психоаналитични, социалнопсихологични, психодинамични теории и теории за личностовото развитие.

Втора глава е посветена на социалните интеракции в клиника, които се разглеждат в организационен аспект, като социалнопсихични феномени, чрез особености на речевата комуникация лекар-родилка, както и от гледна точка на клиничната и

консултативната психология. Специално място е отделено на привързаността и тревожността, които съпътстват социалните интеракции.

Трета глава се отнася до възможности за приложимостта на концепцията на Ъ. Гофман за социалните интеракции и за социална драматургия в клиничния контекст на родилни отделения. Социалните роли на лекар и майка се съпоставят с фактори, които предопределят развитието на определени взаимоотношения между лекари и родилки.

Четвърта глава се фокусира върху организирането и провеждането на емпирично изследване на взаимоотношенията лекари - родилки на недоносени бебета, като са представени и обобщени резултатите от това изследване.

Целта на изследването е коректно формулирана. Издигнати са 7 хипотези. Методическият инструментариум за тяхната проверка включва полуструктурирано интервю на майки-родилки, разработено от докторантката на основата на контент-анализ на литературни източници и експертна оценка на 35 психотерапевти, което е комбинирано с описание на случай; контент-анализ на наративи на майки-родилки; въпросник за ситуативна и личностна тревожност на Спилбъргър, приложен при майки-родилки; както и разработен от докторантката въпросник за изследване на проблемни фактори в общуването с майки-пациентки, изведени от работата на фокус-група, състояща се от неонатолози.

Изследвани са 40 лекари-неонатолози и специализанти по неонатология в 4 болници. Изследвани са и 10 майки-родилки на недоносени бебета, които майки са определяни от екипите в клиниките като „трудни”, „дразнещи” – на стр. 77 от дисертационния труд.

Резултатите от изследването като цяло са коректно представени, обработени и интерпретирани, но у читателя на дисертационния труд възникват някои въпроси във връзка с тяхното представяне. Например на стр. 97 се използва хи-квадрат анализ за разкриване на различия между две възрастови групи лекари по отговорите им на въпроси от новосъздадения въпросник от докторантката, обаче никъде в

дисертационния труд не можах да намеря информация „по-младите респонденти” от колко до колко години са, както и „по-възрастната група” какъв възрастов диапазон обхваща.

Въпреки малкият брой изследвани лица е необходимо да бъдат посочени психометрични характеристики на въпросника за изследване на проблемни фактори в общуването с майки-пациентки, например неговата надеждност при апробирането му върху малката извадка.

Добре би било при организацията и процедурата на изследването в специален параграф да се посочи как са превъзможнати възможни етични проблеми в това изследване. На стр. 23-24 от дисертационния труд се говори за спазване на етични принципи при взаимоотношенията между медицинския екип и пациента. Важно е изследователят да открие как са спазени етични принципи при настоящето изследване.

Представянето и интерпретацията на отделни случаи е много подробно и информативно.

Особено полезна ми се струва предложената от докторантката програма за обучение в комуникативни умения на медицинския персонал, която дори вече се прилага, както посочва докторантката в своите приноси.

В заключение мога да заявя, че оценявам положително дисертационния труд и ще подкрепя придобиването на образователната и научна степен „доктор” от Велислава Мариус Донкина.

06 февруари 2017 г.

Изготвила становището:

проф. д-р Станислава Стоянова